

Dr. Nyikos Sára

Nagykőrös Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal

Iktatószám:

Ellenőrzés száma: 6/2012.

ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

Kocsér Községi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal által beszedett építmény és telekadó, magánszemélyek kommunális adója, helyi iparüzési adó és gépjárműadó hátralékai behajtására tett intézkedések vizsgálata

Kocsér, 2012. július 16.

ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

AZ ELLENŐRZÉST VÉGZŐ SZERVEZET/SZERVEZETI EGYSÉG:

NMD Tanácsadó, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., Nagykőrös Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal belső ellenőrzését (megbízási szerződés alapján végző) külső szolgáltató

AZ ELLENŐRZÉS CÉLKITŰZÉSEI, FELADATAI:

Annak vizsgálata, hogy a Hivatal helyi adók kivetésének és kezelésének gyakorlata megfelelő-e. A vizsgálat célja továbbá az esetleges hátralékok feltárása, az adózási morál javítása, az adóbevallások tartalmi ellenőrzése, az önkormányzat által a hátralékok behajtására tett intézkedések, azok hatékonyságának vizsgálata, az egyéb behajtási lehetőségek feltárása.

AZ ELLENŐRZÖTT SZERVEZET:

Kocsér Községi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal

AZ ELLENŐRZÉS TÁRGYA: az önkormányzati helyi adók beszedésének, behajtásának gyakorlata

AZ ELLENŐRZÉS TÍPUSA: Pénzügyi ellenőrzés

ALKALMAZOTT ELLENŐRZÉSI MÓDSZEREK ÉS ELJÁRÁSOK:

Dokumentum alapú és helyszíni ellenőrzés, belső szabályzatok áttekintése, tesztelés, alapbizonylatok számszaki vizsgálata, interjú.

JOGSZABÁLYI FELHATALMAZÁS:

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet

ELLENŐRZÖTT IDŐSZAK: 2010-2011. év

VIZSGÁLATVEZETŐ NEVE:

Molnárné Udvardi Éva, belső ellenőr (NMD Kft. megbízásában, nyilvántartási száma: 5113020)

ELLENŐR:

Molnárné Udvardi Éva, belső ellenőr (NMD Kft. megbízásában, nyilvántartási száma: 5113020)

IDŐIGÉNY:

Mindösszesen 13 ellenőri nap.

AZ ELLENŐRZÖTT IDŐSZAKBAN AZ ELLENŐRZÖTT TERÜLETÉRT, FELADATÉRT FELELŐS VEZETŐK NEVE, BEOSZTÁSA

Bodnár András	polgármester
Szöllősiné Dr. Patonai Judit	jegyző
Hernáczi Pálné	pénzügyi előadó

Vezetői összefoglaló

A vizsgálat során felmértük és értékeltük Kocsér Községi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal által beszedett építmény és telekadó, magánszemélyek kommunális adója, helyi iparüzési adó és gépjárműadó hátralékai behajtására tett intézkedések gyakorlatát. Meg vagyunk győződve arról, hogy az elvégzett munka elégséges volt ahhoz, hogy megalapozott véleményt formálhassunk.

Megállapítások és kapcsolódó javaslatok

Az ellenőrzés megjegyzi, hogy az adókötelezettség keletkezésével, változásával, megszűnésével kapcsolatosan a *helyi építmény és telekadóról* szóló 9/2004. (VII.28.) sz. önkormányzati rendelet csak utalást tartalmaz a Htv. vonatkozó rendelkezéseire. Az ellenőrzés javasolja az adóalanyok teljesebb körű tájékoztatása és az eljárásrend teljes körű bemutatása érdekében, hogy a rendelet soron következő felülvizsgálatakor az adókötelezettség keletkezésének, változásának, megszűnésének szabályai kerüljenek bele a rendelet szövegébe.

A magánszemélyek *kommunális adójáról* szóló 10/1995. (XII.13.) sz. önkormányzati rendelet nem nevesíti azt az esetet, amikor a lakásbérleti jogviszony jogosultjai bérlőtársak. A teljes körű tájékoztatás érdekében az ellenőrzés javasolja, hogy a rendelet felülvizsgálatakor a bérlőtársi jogviszony esetében alkalmazandó eljárásrend is kerüljön beépítésre.

A *helyi iparüzési adóról* szóló 2/1994. (I.31.) sz. önkormányzati rendelet több – a részletes megállapítások részben kifejtettek szerint – esetben nem a hatályos jogi szabályozásnak megfelelő meghatározásokat tartalmazza. Az ellenőrzés javasolja a rendelet felülvizsgálatát és aktualizálását.

Az ellenőrzés javasolja, hogy a magánszemély terhére az adóhatóság által megállapított adó, továbbá a vállalkozó adóalanyt terhelő építményadó és telekadó esetében az Önkormányzat rendeleteibe építse be azt a jogszabály által biztosított lehetőséget, hogy adóhatósága – bizonyos feltételek teljesülése esetén - az *5.000 forintot meg nem haladó összegű helyi adóra (adótartozásra)* készpénzbefizetést elfogadjon. Ezáltal javulhat a kisebb összegű adótartozások behajtásának eredményessége.

Az ellenőrzés az Önkormányzat adókivetési és beszedési gyakorlatának vizsgálata során megállapította, hogy az a költség-haszon elv figyelembe vételével megfelelő. A *pótlékok* esetében tartja az ellenőrzés célszerűnek azok tételes felülvizsgálatát és adott esetben fizetési felszólítás kibocsátását, a végrehajtási eljárás megindítását.

A megállapítások és a javaslatok részletes leírása az ellenőrzési jelentésben található.

Az ellenőrzés nyomán kialakított véleményünk a vizsgált területről, illetve folyamatról összességében: ***korlátozottan megfelelő.***

Részletes megállapítások

1. A Hivatal adókivetési gyakorlatának jogszabályi és önkormányzati rendeleti háttere

A helyi adók kivetésével, beszedésével, ellenőrzésével kapcsolatos jogokat, kötelezettségeket, eljárási szabályokat a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (továbbiakban: Htv.) és az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) határozzák meg.

A Htv. 5. §-a kimondja az önkormányzat rendeletével:

- vagyoni típusú adók,
- kommunális jellegű adók, továbbá
- helyi iparüzési adó bevezetésére jogosult.

A Htv. 6. §-a szerint az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy:

- az 5. §-ban meghatározott adókat vagy ezek valamelyikét
 - bevezesse,
 - a már bevezetett adót hatályon kívül helyezze, illetőleg módosítsa (azonban az évközi módosítás naptári éven belül nem súlyosbíthatja az adóalanyok adóterheit),
- az adó bevezetésének időpontját és időtartamát (határozott vagy határozatlan időre) meghatározza,
- az adó mértékét a helyi sajátosságokhoz, az önkormányzat gazdálkodási követelményeihez és az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodóan, a meghatározott adómaximumra figyelemmel megállapítsa,
- a Htv-ben meghatározott mentességeket, kedvezményeket további mentességekkel, kedvezményekkel, így különösen a lakások esetében a lakásban lakóhellyel rendelkező eltartottak számától, a lakáson fennálló, hitelintézet által lakásvásárlásra, lakásépítésre nyújtott hitel biztosítékaul szolgáló jelzálogjog fennállásától, a lakásban lakóhellyel rendelkezők jövedelmétől függő mentességekkel, kedvezményekkel kibővítsé,
- a Htv. és az Art. keretei között a helyi adózás részletes szabályait meghatározza.

Az önkormányzat adómegállapítási jogát korlátozza az, hogy:

- az adóalanyt egy meghatározott adótárgy esetében csak egyféle – az önkormányzat döntése szerinti – adó fizetésére kötelezheti,
- a vagyoni típusú adók körében az adót egységesen – tételes összegben vagy a korrigált forgalmi érték alapulvételével vagy a számított érték alapján – határozhatja meg,
- az általa bevezetett adó mértékeként nem állapíthat meg többet az adómaximumnál,
- a vállalkozó üzleti célt szolgáló épülete, épületrésze utáni építményadó, telke utáni telekadó, továbbá a vállalkozók kommunális adója és a helyi iparüzési adó megállapítása során – ha a Htv. eltérően nem rendelkezik – a Htv-ben meghatározott mértéknél nagyobb kedvezménye, mentesség nem adható. A vállalkozók kommunális adója és a helyi iparüzési adó esetén adónemenként egy adómérték alkalmazható. A vállalkozó üzleti célt szolgáló épülete, épületrésze utáni építményadó, telke utáni telekadó alapjának alapterület szerinti megállapítása esetén kizárólag az adótárgy fajtája, illetőleg a településen belüli földrajzi elhelyezkedése alapján állapítható meg differenciált adómérték (2010. december 31-ig hatályos előírás),
- (2011.01.01-től hatályos előírás) a vállalkozó üzleti célt szolgáló épülete, épületrésze utáni építményadó, telke utáni telekadó

- és a helyi iparüzési adó megállapítása során – ha a Htv. eltérően nem rendelkezik – a Htv-ben meghatározott mértéknél nagyobb kedvezménye, mentesség nem adható. A helyi iparüzési adó esetén egy adómérték alkalmazható. A vállalkozó üzleti célt szolgáló épülete, épületrésze utáni építményadó, telke utáni telekadó alapjának alapterület szerinti megállapítása esetén kizárólag az adótárgy fajtája, a településen belüli földrajzi elhelyezkedése, (hasznos) alapterülete, funkciója (használati módja), továbbá a kereskedelemről szóló törvény szerinti vendéglátás célját szolgáló épület, épületrész esetén annak nyitvatartása alapján állapítható meg differenciált adómérték,
- a számított érték alapú és a korrigált forgalmi érték alapú építményadóban a lakás, illetve az egyéb építmény esetén egy-egy, a számított érték alapú és a korrigált forgalmi érték alapú telekadóban a lakáshoz tartozó telek, illetve az egyéb telek esetén egy-egy adómérték alkalmazható.

A Htv. kimondja, hogy a helyi adó kizárólag az azt megállapító önkormányzat bevételeit képezi, tőle az nem vonható el. Az önkormányzat a beszedett adó összegéről évenként köteles a költségvetési beszámoló részeként a település lakosságát tájékoztatni.

Kocsér Községi Önkormányzat (továbbiakban: Önkormányzat) a jogszabályi felhatalmazás alapján a következő, helyi adókat meghatározó rendeleteket alkotta:

- a helyi építmény és telekadóról szóló - 16/2008. (XII.19.) sz. rendelettel módosított - 9/2004. (VII.28.) sz. rendelet (továbbiakban: ÉTR.)
- a magánszemélyek kommunális adójáról szóló – többször módosított, egységes szerkezetbe foglalt – 10/1995. (XII.13.) sz. rendelet (továbbiakban: MKAR)
- a helyi iparüzési adóról szóló – többször módosított, egységes szerkezetbe foglalt – 2/1994. (I.31.) sz. rendelet (továbbiakban: HIAR).

1.1. Építményadó, telekadó

Az építményadó vagyoni típusú adó, az adó alanya az, aki/amely a naptári év első napján az építmény/telek tulajdonosa.

A Htv. rendelkezéseivel összhangban az Önkormányzat adókivetési gyakorlatában és az ÉTR-ében amennyiben az építményt/teleket az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog terheli, akkor az adó alanya a vagyoni értékű jog jogosultja. Amennyiben a tulajdonos és a vagyoni értékű jog jogosultja írásban megállapodást köt – és a megállapodást az Önkormányzathoz benyújtja - arról, hogy ki viseli az adóalanyisággal kapcsolatos jogokat és kötelezettséget, akkor az általuk megjelölt személy válik adófizetésre kötelezetté a teljes építmény/telek vonatkozásában, és az adó kivetése is részére történik.

Az ÉTR-ben az adókötelezettség megállapítása a Htv-vel összhangban került meghatározásra, mely szerint adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő építmények közül a lakás és a nem lakás céljára szolgáló épület, épületrész (a továbbiakban együtt: építmény). Az építményadó alkalmazásában az építményhez tartozik az építmény rendeltetésszerű használatához szükséges – az épületnek minősülő építmény esetén annak hasznos alapterületével, épületnek nem minősülő építmény esetén az általa lefedett földrészlettel egyező nagyságú – földrészlet. Az adókötelezettség az építmény valamennyi helyiségére kiterjed, annak rendeltetésétől, illetőleg hasznosításától függetlenül.

Az ÉTR. a Htv-ben meghatározott mentességeken túl a lakás és üdülő épülethez tartozó kiegészítő helyiségekhez és garázshoz kapcsolódóan ad mentességet az adófizetési kötelezettség alól.

Az építményadó alapja az épület m²-ben meghatározott hasznos alapterülete, az adó éves mértéke 400 Ft/m², mely a Htv. által meghatározott 1.100 Ft/m² adómaximumnál lényegesen alacsonyabban, a község lakosainak teherviselő-képességét figyelembe véve került meghatározásra.

1.2. Telekadó

Az ÉTR. a Htv-vel összhangban határozza meg az adókötelezettséget, mely szerint adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő beépítetlen belterületi földrészlet (a továbbiakban: telek).

Az adó alanya az, aki az év első napján a telek tulajdonosa. Az ingatlannyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog, illetőleg több tulajdonos esetén az építményadónál megfogalmazottak az irányadók.

Az adó alapja a telek m²-ben meghatározott számított területe, mértéke 6 Ft/m², mely a Htv. által engedélyezett maximális adómérték – 200 Ft/m² – 0,03%-a.

A telekadóval összefüggésben az Önkormányzat a Htv-n kívüli mentességet nem állapított meg.

Az ellenőrzés megjegyzi, hogy az adókötelezettség keletkezésével, változásával, megszűnésével kapcsolatosan az ÉTR. csak utalást tartalmaz a Htv. vonatkozó rendelkezéseire. Az ellenőrzés javasolja az adóalanyok teljesebb körű tájékoztatása és az eljárásrend teljes körű bemutatása érdekében, hogy a rendelet soron következő felülvizsgálatakor az adókötelezettség keletkezésének, változásának, megszűnésének szabályai kerüljenek bele a rendelet szövegébe.

1.3. Kommunális adó

A kommunális adó alanya az építmény- és telekadó magánszemély alanyai, továbbá az, aki az Önkormányzat illetékességi területén nem magánszemély tulajdonában álló lakás bérleti jogával rendelkezik.

A MKAR. nem nevesíti azt az esetet, amikor a lakásbérleti jogviszony jogosultjai bérlőtársak. A teljes körű tájékoztatás érdekében az ellenőrzés javasolja, hogy a rendelet felülvizsgálatakor a bérlőtársi jogviszony esetében alkalmazandó eljárásrend is kerüljön beépítésre.

A MKAR. az adókötelezettsége keletkezésének, változásának megszűnésének szabályozását, az adóbevallás benyújtását és az adó megfizetésének határidejeit részletesen tartalmazza.

Az Önkormányzat a Htv-n kívüli mentességet nem állapított meg.

Az adó mértékét a MKAR. belterületi lakás esetén 6.000 Ft-ban, míg külterületi lakás esetén 3.000 Ft-ban határozta meg, mely a Htv. által meghatározott 12.000 Ft adómaximumnál alacsonyabb érték.

1.4. Helyi iparüzési adó

A HIAR. *ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység definíciója* a 2010. december 31-ig hatályban levő Htv. alapján került meghatározásra, így az a vizsgált időszak vonatkozásában 2010. december 31. napjáig megfelelő.

A Htv. 2011. január 1. napjától módosította az ideiglenes iparüzési tevékenység definícióját – 37. § (2) bekezdés és kiegészült a (3) bekezdéssel - az alábbiak szerint:

37. § (2) Ideiglenes jellegű az iparüzési tevékenység, ha az önkormányzat illetékességi területén az ott székhellyel, telephellyel nem rendelkező vállalkozó

a) építőipari tevékenységet folytat, illetőleg természeti erőforrást tár fel vagy kutat, feltéve, hogy a folyamatosan vagy megszakításokkal végzett tevékenység időtartama adóéven belül a 30 napot meghaladja, de nem éri el a 181 napot,

b) bármely – az a) pontba nem sorolható – tevékenységet végez, ha annak folytatásából közvetlenül bevételre tesz szert, feltéve, hogy egyetlen önkormányzat illetékességi területén sem rendelkezik székhellyel, telephellyel.

(3) Ha az építőipari tevékenység folytatásának, illetőleg a természeti erőforrás feltárásának, kutatásának időtartama az önkormányzat illetékességi területén a 180 napot meghaladta vagy előreláthatóan meghaladja, akkor e tevékenységek végzésének helye a tevékenységvégzés megkezdésének napjától telephelynek minősül, a vállalkozónak állandó jellegű iparüzési tevékenységet végzőként kell bejelentkeznie és az ideiglenes jellegű tevékenység utáni adót nem kell megfizetnie. Amennyiben a vállalkozó az önkormányzat illetékességi területén folytatott ideiglenes jellegű iparüzési tevékenysége után az adóévre már fizetett adót, akkor azt – eltérően a Htv. 40. § (4) bekezdésében foglaltaktól - az adott önkormányzat illetékességi területén végzett adóévi állandó jellegű iparüzési tevékenység utáni adóból vonhatja le. Amennyiben a vállalkozó előzetes bejelentésétől eltérően a tevékenységvégzés napjai alapján a vállalkozónak az önkormányzat illetékességi területén ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység utáni adókötelezettsége áll fenn, akkor arról legkésőbb az adóévet követő év január 15. napjáig köteles bevallást benyújtani, s a bevallás benyújtásával egyidejűleg az adót az ideiglenes tevékenység után egyébként fizetendő adó eredeti esedékességétől számított késedelmi pótlékkal növelten megfizetni.

A HIAR az *állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén az adó alapjának* meghatározásánál nem tartalmazza adóalapot csökkentő tételként az alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés adóévben elszámolt közvetlen költségét. A HIAR nem megfelelően tartalmazza a külföldön létesített telephelyen végzett tevékenységből származó adóalap mentességének meghatározását.

Az ellenőrzés javasolja a HIAR. módosítását a fogalom-változások átvezetése – és ezáltal a jogszabályi megfelelés – érdekében az alább definíciók tekintetében:

- *ideiglenes iparüzési tevékenység,*
- *adó alapja az állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén,*
- *külföldön létesített telephelyen végzett tevékenységből származó adóalap mentesség.*

A HIAR nem tartalmaz utalást az adóelőleg megállapítására és az adó megfizetésének határidejére. Az ellenőrzés javasolja a HIAR kiegészítését e tekintetben.

A HIAR nem tartalmazza, és ezért az ellenőrzés javasolja kiegészíteni az állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén az adó alapjának egyszerűsített meghatározásával.

A foglalkoztatás növeléséhez kapcsolódó adóalap-mentesség szabályait, valamint a szabályozott ingatlanbefektetési társaság adómentességének eljárásrendjét a teljes körű tájékoztatás érdekében az ellenőrzés utalás szinten javasolja beépíteni a HIAR-be.

A HIAR adómentességet meghatározó 4. §-a nem tartalmazza azt az – iparüzési adó számítása szempontjából meghatározó - maximális adóalappértéket (a vizsgált időszak vonatkozásában 2,5 mFt-ot), mely adóalap-mérték felett az Önkormányzat mentességet nem állapíthat meg. Az ellenőrzés javasolja a HIAR kiegészítését a vonatkozó hatályos kitétel.

A HIAR. által meghatározott adómérték az adóalap 1,5%-a – az adómaximum 2% - az állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység után, míg az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység után napi 1.500 Ft (az adómaximum napi 5.000 Ft).

Az ellenőrzés felhívja a figyelmet, hogy a magánszemély terhére az adóhatóság által megállapított adó, továbbá a vállalkozó adóalanyt terhelő építményadó és telekadó esetében a Htv. lehetőséget biztosít – a Htv. 47. § (5)-(7) bekezdés alapján meghatározott bizonyos feltételek teljesülése esetén – az önkormányzatoknak arra, hogy az 5.000 forintot meg nem haladó összegű helyi adóra (adótartozásra) készpénzbefizetést elfogadjon. Ehhez az is szükséges, hogy az Önkormányzat az adóhatóság részére erre rendeletben felhatalmazást adjon.

Az ellenőrzés javasolja, hogy a HIAR. felülvizsgálata során a lehetőséget kihasználva az Önkormányzat iktassa be rendeletébe a készpénzfizetés lehetőségét, mely az ellenőrzés álláspontja szerint jelentősen segíthetné az 5.000 Ft alatti adóhátralékok beszedését is, hiszen

- az egyeztetés során az adóalany a helyszínen rendezhetné elmaradását,*
- az Önkormányzat költségcsökkentést érhetne el azzal, hogy nem szükséges – a befizetés elmaradása esetén – újabb felszólítás és csekk kiküldése.*

2. Az Önkormányzat adókiivetési gyakorlatának megfelelése

2.1. Építmény- és telekadó, kommunális adó

A tárgyév előtti év végén a tulajdoni lapok alapján az adósok személyében bekövetkezett változások határozat elkészítésével átvezetődnek. Az előíró határozatban a befizetés módszere, határideje, eljárásrendje, a rögzített összeg egyértelműen levezetésre kerül. Több tulajdonos esetén a megállapodás alapján egy tulajdonos által fizetett adóhoz és bevalláshoz a Megállapodás adóval kapcsolatos kötelezettségekről és jogokról című nyomtatvány csatolásra kerül.

Ingatlan értékesítése esetén a bevallás benyújtása után a törlő és az előíró határozatok határidőben kiadmányozásra és megküldésre kerülnek, az adásvételi szerződés az iratanyagban megtalálható.

Amennyiben telekkel kapcsolatosan a megépült ingatlanra használatbavételi engedélyt adtak ki, akkor annak földhivatali bejegyzésével a telek átminősül. Adózónak ekkor is bejelentési kötelezettsége van, melyet a bevalláson átvezetett változás-bejelentéssel tud az adóhatóság tudomására hozni. Ekkor is a bevallás és a használatbavételi engedély másolata az ügyiratban megtalálható.

A határozatok jogerőre emelkedésének napja a határozaton megtalálható.

2.2. Helyi iparüzési adó

Az Art. 32. §-a szerint a helyi iparüzési adóról az adóévet követő év május 31-éig kell bevallást tenni. Az adózónak a helyi iparüzési adóelőleg-kiegészítés összegéről az önkormányzati adóhatóság által rendszeresített nyomtatványon a tárgyév utolsó hónapjának 20. napjáig kell bevallást tennie. Az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység után fizetendő iparüzési adóról – a megfizetés határidejével egyezően – a tevékenység befejezésének napját követő hónap 15. napjáig kell bevallást tenni.

A helyi iparüzési adó esetében tehát az adóalany bevallást tesz, mely alapján az önkormányzati adóhatóság előírja az iparüzési adót és befizetés esetén jóváírja azt az adóalany fizetési számláján.

Az ellenőrzés megjegyzi, hogy az Önkormányzatnál a piaci vásároló kereskedelmből ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység után adóbevétel nem realizálódik, holott a rendelet azt előírja (napi 1.600 Ft). Az Önkormányzat egyes helyiségeit vásárolók, piaci kiskereskedelmi tevékenységet végzők részére bérbe adja, mely vállalkozók ideiglenes iparüzési adó fizetésére lennének kötelezettek.

Amennyiben az Önkormányzat adóhatóságának megadná a lehetőséget, hogy az 5.000 Ft alatti adótételeket készpénzben beszedje, abban az esetben a vállalkozó a bérleti díj megfizetésével egyidejűleg ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenysége után a bevallást azonnal meg tudná tenni a hivatalban és az adó összegét be tudná fizetni a házipénztárban, növelve az Önkormányzat adóbevételét.

Az ellenőrzés az adóügyekhez kapcsolódó előadói ívek vizsgálata során megállapította, hogy azok megfelelően vezetésre kerülnek, az ügyirat történetisége nyomon követhető.

3. Az adóbevallások belső kontrollja

3.1. Építmény- és telekadó, kommunális adó

Az építmény- és telekadó valamint a kommunális adó esetében a bevallást a tulajdonosváltást, illetve a bérleti jog jogosultjában bekövetkező változást követő 15 napon belül kell bejelenteni az adóhatóság felé az Art. 32. § (2) bekezdése alapján. Több esetben a változás bejelentése és a bevallás benyújtása az Art-ban meghatározott 15 napos időintervallumot jelentősen meghaladta.

Mivel az adó alanya az építmény/telek adott év első napján jogos tulajdonosa, az Önkormányzatot a késedelemből eredően jelentős anyagi hátrány nem érte. Amennyiben bevallás benyújtása a változást követő évben történt, az adó az év január 1. napjától került kivetésre.

A bevallások belső ellenőrzése során

- a tulajdoni lapok,
- a megállapodás adóval kapcsolatos kötelezettségekről és jogokról nyomtatvány,
- az adás-vételi szerződés,
- halálozás esetén a közjegyzői határozat,
- ingatlan esetében használatimód-változás esetén a Földhivatal által küldött határozat

vizsgálata és annak bevallással történő egybevetése történik meg.

Az építmény- és telekadó bevezetésekor a takarnet programból lekérésre kerültek a helyrajzi számok, az ingatlan természetes adatai, illetve tervrajzok bekérésre kerültek. Ahol nem tudtak tervrajzot benyújtani, abban az esetben helyszíni felméréssel készült egy vázrajz. Így az ingatlanok alapadatai megbízhatóan állnak az Önkormányzat rendelkezésére.

A hagyatéki eljárást lefolytató ügyintéző az örökösök figyelmét felhívja a bevallás-benyújtási kötelezettségükre és kérés esetén segíti őket a bevallás elkészítésében.

3.2. Helyi iparüzési adó

A helyi iparüzési adóbevallások esetében a bevallások számszaki ellenőrzése történik meg. Az adóelőleg fizetési határidőkkel összefüggésben évente kétszer kerülnek kiküldésre a fizetési számlák, melyek tartalmazzák a kivetéseket, jóváírásokat és a fizetendő adó mértékét. Amennyiben a vállalkozónak problémája adódik, szóbeli egyeztetés történik.

Mindkét adónem esetében a március 15-i, illetve szeptember 15-i befizetési kötelezettség teljesítésére szóló felhívó levél kiküldése során a teljes adózói lista kontroll alá kerül.

4. A hátralékok feltárásának és behajtásának gyakorlata

A pénzügyi ügyintéző havonta kimutatást készít az adónemenkénti adóhátralék alakulásáról, mely tartalmazza

- az előző havi hátralék állományát,
- a hónapban befolyt befizetéseket és
- a tárgyhó végi hátralék összegét.

Az adóhátralékok behajtására tett intézkedéseket az 1. sz. melléklet mutatja be. Az adók behajtása érdekében az Önkormányzat munkabérből letiltást kezdeményez, bankszámlára inkasszót nyújt be, a behajtás foganatosításához adatot, információt kér az illetékes szervektől, jelzálogjogot jegyeztet be ingatlanra.

Évente kétszer – a március 15-i és a szeptember 15-i befizetési határidőket figyelembe véve – az adózóknak kiküldésre kerül fizetési számlájuk, mely tartalmazza hátralékuikat és a befizetés esedékességét. Évente egyszer, a szeptember 15-i befizetéseket követően októberben a hátralékosok számára fizetési felszólítás kerül kiküldésre.

Kocsér község viszonylag kis település, az Önkormányzat alkalmazottai szinte mindenkit ismernek. Azokban az esetekben, ahol tudják, hogy a behajtási eljárás biztosan nem vezethet eredményre, a költség-haszon elvét szem előtt tartva meg sem indítják a behajtási eljárást.

Az adóhátralék és a késedelmi pótlék hátralék 2010-2011 évi alakulását az alábbi táblázat mutatja be:

	2010 év				2011 év			
	tartozás	befizetés	hátralék	hátralék %-a a tartozás arányában	tartozás	befizetés	hátralék	hátralék %-a a tartozás arányában
épitményadó	3 455 185	3 416 785	38 400	1,11%	2 940 538	2 878 775	61 763	2,10%
telekadó	1 052 322	1 049 432	2 890	0,27%	1 113 352	1 113 334	18	0,00%
magánszemélyek kommunális adója	4 822 023	4 350 370	471 653	9,78%	4 906 156	4 355 753	550 403	11,22%
helyi iparüzési adó	9 340 769	8 038 266	1 302 503	13,94%	9 164 191	8 040 407	1 123 784	12,26%
pótlék	3 052 494	162 117	2 890 377	94,69%	3 607 436	171 887	3 435 549	95,24%
gépjárműadó	13 942 009	9 487 584	4 454 425	31,95%	14 898 611	9 504 718	5 393 893	36,20%
összesen	35 664 802	17 016 970	18 647 832	52,29%	36 630 284	16 560 156	20 070 128	54,79%

Látható, hogy az építmény- és telekadó esetében az adóhátralék minimálisnak tekinthető. A kommunális adó nagyságrendileg 10%-os hátralékának nagyságrendileg a fele, közel 250.000 Ft az előző évről áthozott hátralék. Ezeknél az adóalanyoknál nem vezetett a behajtási tevékenység eredményre, mert nincs terhelhető jövedelmük, illetve náluk nem indult behajtási

eljárás életkörülményeik ismeretében. Így a fennmaradó 5%-os hátralékmérték már nem tekinthető magasnak.

A helyi iparüzési adó esetében a fennálló hátralék legnagyobb részét – 2011. december 31-én 959.300 Ft-ot – négy vállalkozó tudhat magáénak a Royal Unio Kft., Farkas Gábor EV, Perfekt-Pont Kft és Tóvízi Lajos EV. Esetükben a behajtási tevékenység már végrehajtnak is átadásra került, aki szintén nem járt eredménnyel. A számlájukra benyújtott inkasszó sorban álló tételként rögzítésre került hitelintézetüknél, de 30 nap után fedezethiány miatt elutasításra került.

A pótlékok hátraléka az előíráshoz képest meghaladja a 90%-ot, ami rendkívül magas arányúnak tekinthető. 2010. évben az előző évi hátralék 2.366.319 Ft-ot, míg a 2011. évben 2.665.966 Ft-ot tett ki, melyből látható, hogy legnagyobb részük korábbi évekről áthozott, kiegyenlített pótlék. *Az ellenőrzés javasolja a pótlékok tételes felülvizsgálatát annak érdekében, hogy a behajthatóságuk megállapítható legyen és a költség-haszon elvének szem előtt tartásával azok behajtására intézkedések kezdeményezését.*

A gépjárműadó esetében az adótartozás az adó összegének több, mint 30%-a mindkét vizsgált évben. 2010. évben az előző évi hátralék 2.462.017 Ft, míg 2011 évben ez az összeg már 4.425.322 Ft. A 2011. év végi gépjárműadó hátralék 5,4 mFt-jából 4,7 mFt tulajdonítható ugyanannak a négy cégnek, akiknek jelentős az iparüzési adó tartozásuk. Ha a gépjárműadó-hátralék összegét korrigáljuk a négy vállalkozás adóhátralékának összegével, akkor a százalékos érték már csak 4,9%, ami elfogadhatónak mondható. Az Önkormányzat 38 esetben indított a gépjárműadó-hátralékosokkal szemben a gépjármű kivonására irányuló eljárást a vizsgált időszakban, melyek – a négy vállalkozás kivételével – eredményesek voltak.

5. HIPA bevallások helyességének szűrőpróbaszerű ellenőrzése

11 adózó iparüzési adója helyességének vizsgálata történt meg. Az adózókat nem vontuk az Art. rendelkezéseinek megfelelő adóellenőrzési eljárás alá, adataikat felkérés alapján szolgáltatották. Az adózókat a Polgármesteri Hivatal vezetője választotta ki, az alábbi adatok bekérése történt meg:

- egyszeres könyvvezetésre kötelezett adózók
 - 2010-2011 évi NAV felé elkészített egyéni jövedelemadó-bevallás
 - 2010-2011 évi pénztárkönyv vagy naplófőkönyv
- kettős könyvvezetésre kötelezett adózók
 - 2010-2011 évi NAV felé elkészített beszámolók
 - kiegészítő mellékletek
 - 2010-2011 évi főkönyvi kivonatok
 - iparüzési adó számításához szükséges főkönyvi kartonok

A szűrőpróbaszerű ellenőrzés alapját

- a benyújtott iparüzési adó bevallások
- a benyújtott dokumentumok képezték.

Az adózók bevallásai ellenőrzésének összefoglaló táblázat a 2. sz. melléklet mutatja be. A táblázatból látható, hogy a benyújtott dokumentumok alapján számított adómérték és a bevallásban szereplő adó összege között minimális vagy nincs eltérés.

Következtetések és javaslatok

- Az ellenőrzés javasolja, hogy a *helyi építmény és telekadóról* szóló 9/2004. (VII.28.) sz. önkormányzati rendelet során következő felülvizsgálatakor az adókötelezettség keletkezésének, változásának, megszűnésének szabályai kerüljenek bele a rendelet szövegébe az adóalanyok teljesebb körű tájékoztatása és az eljárásrend teljes körű bemutatása érdekében.
- Az ellenőrzés javasolja, hogy a *magánszemélyek kommunális adójáról* szóló 10/1995. (XII.13.) sz. önkormányzati rendelet felülvizsgálatakor a bérlőtársi jogviszony esetében alkalmazandó eljárásrend is kerüljön beépítésre a rendelet szövegébe.
- Az ellenőrzés javasolja a *helyi ipariüzési adóról* szóló 2/1994. (I.31.) sz. önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és aktualizálását.
- Az ellenőrzés javasolja, hogy a magánszemély terhére az adóhatóság által megállapított adó, továbbá a vállalkozó adóalanyt terhelő építményadó és telekadó esetében az Önkormányzat rendeleteibe építse be azt a jogszabály által biztosított lehetőséget, hogy adóhatósága – bizonyos feltételek teljesülése esetén - az *5.000 forintot meg nem haladó összegű helyi adóra* (adótartozásra) készpénzbefizetést elfogadjon.
- Az ellenőrzés javasolja a *pótlékok* tételes felülvizsgálatát és adott esetben fizetési felszólítás kibocsátását, a végrehajtási eljárás megindítását.

A megállapítások és a javaslatok összesítése

Megállapítás	Javaslat	Kockázat/Hatás	Intézkedést igényel
az adókötelezettség keletkezésével, változásával, megszűnésével kapcsolatosan a helyi építmény és telekadóról szóló 9/2004. (VII.28.) sz. önkormányzati rendelet csak utalást tartalmaz a Htv. vonatkozó rendelkezéseire	rendelet során következő felülvizsgálatok az adókötelezettség keletkezésének, változásának, megszűnésének szabályai kerüljenek bele a rendelet szövegébe	elmaradó adóbevételek, bejelentkezés / tudatosabb adózói magatartás	igen
a magánszemélyek kommunális adójáról szóló 10/1995. (XII.13.) sz. önkormányzati rendelet nem nevesíti azt az esetet, amikor a lakásbérleti jogviszony jogosultjai bérlőtársak	a rendelet felülvizsgálatok a bérlőtársi jogviszony esetében alkalmazandó eljárásrend is kerüljön beépítésre	elmaradó adóbevételek, bejelentkezés / tudatosabb adózói magatartás	igen
a helyi iparüzési adóról szóló 2/1994. (I.31.) sz. önkormányzati rendelet több esetben nem a hatályos jogi szabályozásnak megfelelő meghatározásokat tartalmazza	a rendelet felülvizsgálata és aktualizálása	ellentmondás a jogi hierarchiában / jogszabályi megfelelésség	igen
az Önkormányzat nem használja ki azt a lehetőséget, hogy a magánszemély terhére az adóhatóság által megállapított adó, továbbá a vállalkozó adóalanyt terhelő építményadó és telekadó esetében – bizonyos feltételek teljesülése esetén - az 5.000 forintot meg nem haladó összegű helyi adóra (adótartozásra) készpénzbefizetés elfogadható	a rendeletek módosítása során a lehetőség kerüljön beépítésre a rendeletek szövegébe	- / kisebb összegű adótartozások eredményesebb beszedése	igen
a pótlékok esetében igen magas arányú a tartozás mértéke	a pótlékok tételes felülvizsgálata és adott esetben fizetési felszólítás kibocsátása, végrehajtási eljárás megindítása	elmaradó bevételek / hatékonyabb pótlékbehajtás	igen

Kocsér, 2012. július 16.

Molnárné Udvardi Éva
Belső ellenőr

Nagy Orsolya
Belső ellenőrzési vezető

INTÉZKEDÉSI TERV

Az NMD Tanácsadó, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.

által készített ellenőrzési jelentés megállapításaihoz

1. A helyi építmény és telekadóról szóló 9/2004.(VII.28.) önkormányzati rendelet felülvizsgálata és módosítása
Határidő: 2012. december 15.
Felelős: jegyző
2. Magánszemélyek kommunális adójáról szóló 10/1995.(XII.13.) önkormányzati rendelet felülvizsgálata és módosítása
Határidő: 2012. december 15.
Felelős: jegyző
3. A helyi iparüzési adóról szóló 2/1994.(I.31.) önkormányzati rendelet felülvizsgálata és aktualizálása
Határidő: 2012. december 15.
Felelős: jegyző
4. Pótlékok tételes felülvizsgálata, fizetési felszólítások kibocsátása, végrehajtási eljárás megindítása
Határidő: folyamatos
Felelős: Hernáczki Pálné adóügyi ügyintéző

Kocsér, 2012. július 20.

Szöllősiné dr. Patonai Judit
jegyző